

نگاه

پیمان حدادی کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نمی‌شود منابع یک طرح

برای این دولت باشد و تعهداتش برای دولت بعد

پیمان حدادی، کارشناس اقتصادی و تحلیلگر بازار بورس در گفت‌وگو با «فرهیختگان» توضیحاتی درخصوص ماجرای فروش اوراق سلف برپایه نفت ارائه کرد. وی در ابتدای این گفت‌وگو اظهار کرد: «طرح گشایش اقتصادی دولت، البته اگر بتوان اسم آن را گشایش اقتصادی نامید، که مرتبط با فروش نفت است، با آن چیزی که در بورس انرژی قرار بود بروز به‌عنوان فروش اوراق سلف موازی بر پایه نفت عرضه شود، دو امر جداگانه است. اوراق سلف موازی که در بورس انرژی معامله می‌شود قبلاً هم بوده و امر جدیدی نیست. به‌همین خاطر با طرح گشایشی که دولت بیان کرد دو امر متفاوت است.»

وی در پاسخ به این سوال که این موضوع تاثیری در بورس دارد، گفت: «اولاً وقتی یک توقع مثبتی برای جامعه ایجادمی‌شودواین توقع به‌واقعیت نمی‌پیوندد قطعاًیک تاثیر منفی دارد. وقتی صحبت از گشایش اقتصادی می‌شود و بعد از مدتی معاون اول یا مشاور دولت صحبت می‌کند ولی کار به سرانجام نمی‌رسد، تاثیر منفی در بازار ازجمله بازار بورس ایجاد می‌شود. وقتی این گشایش تنهاتهافتفاق نمی‌افتد که یک بی‌اعتمادی دیگر و متناقض گفتار دیگری درکنار این ایجاد می‌شودهمانند برنامهای که برای صندوق ETF دوم یعنی فروش سهام‌های پالایشگاهی اتفاق افتاد، دو سه روز کنسل شد و بعد دوباره تایید شد، یک علت مضاعف برای تاثیر منفی بر بازار بورس می‌شود. بنابراین تا اینجا طرح گشایشی را ارائه دادیم که در همان ابتدا باتناقض همراه بوده، همانند فروش سهام پالایشگاهی که وقتی بی‌اعتمادی ایجاد شد واطمینان در افکار عمومی از دست رفت، برگشت آن سخت بود.»

حدادی با اشاره به علت اصلاح قیمت‌ها در بازار بورس افزود: «این دو موضوع در کنار آزادسازی ۳۰ درصد دوم سهام عدالت که باعث افزایش فروش و عرضه سهام در بازار بورس می‌شود سه عامل مهمی بودند که باعث شسندن بازار سهام با اصلاح قیمت مواجه‌شود. البته اصلاح قیمت ذات هر بازاری است. در هر کشوری ازجمله ایران وازجمله بازار سرمایه ایران. از طرفی وقتی در تیرماه متوسط قیمت‌ها ۵۰ درصد در بازار سرمایه رشد می‌کند قاعدتاً روزهای منفی همانند شنبه ویکشنبه این هفته، یک روزهای کاملاًطبیعی است. نمی‌توان گفت اتفاق دیروز که شاخص ۹۰ هزار واحد ریخت در روز شنبه که ۲۲هزار ریخت، غیرطبیعی است. اگر اینها را غیرطبیعی بدانیم قطعاً رشد ۵۰ درصدی در یک ماه هم غیرطبیعی است، چراکه در تیرماه بیشترین بازده ماهانه تاریخ بورس کشور رخ داد.» این کارشناس مسائل بازار بورس با برشمردن دیگر ایرادات این بازار افزود: «علاوه بر اینها، مشکلات سیستم ساختار معاملاتی هم مزید بر علت در افزایش هیجان معاملات در فروش می‌شود. متأسفانه در این بین، روزبه‌روز که می‌گذرد از سوی دولت راهکار درست و مدیریت‌شده‌ای برای ساماندهی به وضعیت بازار و مجاری اصلاح قیمت‌ها دیده نمی‌شود و این خود به بی‌اعتمادی اضافه می‌کند.»

حدادی با اشاره به تاثیرات مرتبه قبلی ارائه اوراق سلف برپایه نفت در بازار گفت: «ارائه اوراق در مرتبه قبلی بر بازار تاثیر قابل توجهی نداشت که علت مختلفی داشت، ازجمله اینکه آن زمان، وقتی اوراق فروش می‌رفت موضوع طرح گشایش اقتصادی بر پایه نفت وجود نداشت و خیلی‌ها این دو موضوع را اشتباه نگرفته بودند. چون طرح گشایش اقتصادی بر پایه نفت به تازگی مطرح شد و همزمان با عرضه این اوراق در بورس انرژی شده است، خیلی‌ها اینها را اشتباه گرفته‌اند، درصورتی که اینچنین نیست. علت دیگر افزایش کنونی حساسیت روی این اوراق است با این پیش فرض که دولت می‌خواهد بازار منفی شود یا به‌صورت مدیریت‌شده بازار را منفی کند که برخی پول‌هایی که در بازار سهام است به سمت این اوراق یا اوراقی که بانک مرکزی منتشر می‌کند، برود. یعنی برخی پول‌ها از سهام به سمت اوراق بروند.»

وی ادامه داد: «کما اینکه در روزهای گذشته از طرف سازمان بورس اوراق بهادار درخصوص صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت ابلاغ شد که باید سقف سرمایه‌گذاری این صندوق‌ها در سهام از ۱۵ درصد به ۱۰ درصد کاهش یابد یعنی پنج‌درصد از ارزش کل صندوق‌ها از سهام باید تبدیل به اوراق با درآمد ثابت شود که عمده این اوراق می‌تواند همین اوراق سلف موازی نفتی باشد یا اوراقی که از طرف کارگزاری بانک مرکزی منتشر می‌شود. این امر در فروش سهام تاثیر دارد.»

حدادی با تایید اینکه دولت درحال برنامه‌ریزی و دخالت در بازار به‌منظور افزایش فروش این اوراق است، گفت: «دولت با اقداماتش در روزهای اخیر تلاش می‌کند حجم بیشتری از این اوراق فروش برود. درعین حال یکی از علت‌هایی که هنوز مجلس و قوه قضائیه به صورت جدی و درست با این طرح دولت مخالف هستند، این است که نمی‌توانیم طرحی را تصویب کنیم که منابع برای یک دولت باشد ولی تعهدات برای دولت دیگری باشد. ابتدا قرار بود طرح گشایش اقتصادی دولت بر پایه نفت به صورت دوساله باشد و روزهای اول مخالفت شد و گفتند حد اکثر باید یک‌ساله باشد. پس میزان و حجم ریالی این موضوع بحث بود و اینکه به چه نرخ سودی قرار است به‌عنوان علی‌الحساب تضمین شود و بازدهی سرمایه‌گذاری مردم انجام شود، نیز مورد بحث بود.»

این کارشناس مسائل اقتصادی خاطرنشان کرد: «مساله دیگری هم وجود دارد که باعث شده مردم خیلی به طرح دولت اطمینان نداشته باشند. همین دولت چند سال قبل به صورت پیش فروش به مردم سکه فروخت، همان روزها تبلیغ کرد که کاملاً بدون مالیات است ولی وقتی دولت دید اشتباه کرده و سکه‌ها را از بازار به مردم فروخته است و نتوانست بازار را مدیریت کند و شاهد رشد نرخ طلا و سکه بودیم از مردم مالیات گرفت. به همین خاطر مردم ترسی که دارند این است که اگر این اوراق را بخریم چه تضمینی است که وقتی سود کردیم از ما مالیات بگیرند.»

حدادی درباره عرضه مستقیم نفت به بازار بورس که پیش از این هم سابقه داشته توضیح داد: «دفعات گذشته خیلی این طرح موفق نبود. دولتی‌ها عمدتاً می‌خواستند به بخش خصوصی نفت بفروشند که خیلی موفق نبودند. در آن زمان و البته امروز سوال اصلی این است که بخش خصوصی

در این طرح نقش دارد؟»

روز گذشته ابوالفضل ابوترابی، نماینده مردم نجف‌آباد در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگویی اعلام کرد که قوای مقننه وقضائیه در نامه‌ای خطاب به رهبر معظم انقلاب ضمن اعلام مخالفت خود با تصمیم دولت مبنی بر فروش اوراق سلف نفتی در بورس عنوان کردند که این تصمیم مغایر باتصمیمی است که در جلسه شورای سران سه قوه برای این منظور اتخاذ شده است. هرچند در ساعات پایانی شب گذشته این خبر تصحیح شد وقوه قضائیه اعلام کرد نامه‌ای در این خصوص از جانب سیدابراهیم رئیسی صادر نشده اما مساله آنقدر مهم است که این تصحیح تغییری در اصل ماجرا ایجاد نمی‌کند و انتقادات مهمی به اقدام دولت همچنان باقی است. در همین راستا ابوترابی در توضیحات جدیدی به «فرهیختگان» خبر داده که نامه‌ای با امضای ۱۵۰ نماینده در این خصوص آماده شده که به‌زودی منتشر می‌شود. نامه‌ای که در آن نمایندگان توضیح داده‌اند چرا اقدام دولت مغایر قوانین مصرح کشور است.

سیاست

مساله فروش نفت در بورس انرژی مبهم است، نظر دولت چیست؟ مجلس و قوه قضائیه چه می‌گویند؟ چرا بورس در روزهای اخیر عقب گرد داشت؟

سرگیجه نفتی

است که موضوع جدیدی نیست و هرچند با ابهامات زیادی در مبانی قانونی و حقوقی مواجه‌است قبلاً هم تجربه آن وجود دارد. مساله دوم اما طرح دولت برای گشایش اقتصادی است که هفته گذشته از جانب حسن روحانی مطرح شد ولی هنوز جزئیاتی از آن منتشر نشده و معلوم نیست که در چه فرآیندی قرار است این اتفاق رخ دهد. در این خصوص کارشناسان و برخی اعضای شورای عالی هماهنگی‌های اقتصادی توضیحاتی داده‌اند که شائبه‌ها درخصوص شباهت طرح گشایش اقتصادی دولت به ماجرای فروش اوراق سلف نفتی را بالا برده و خیلی‌ها را به نتیجه رسانده که دولت بنا دارد با فروش یا پیش فروش نفت به مردم کسری بودجه خود را جبران کند. علی‌الحساب اما آنچه بیشتر در این خصوص، قطعی به نظر می‌رسد این است که دولت با تکیه بر برخی قوانین قبلی و برخی مصوباتی که در جلسه شورای عالی هماهنگی‌های اقتصادی یا شورای عالی سران قوا گرفته بنا دارد طرح‌هایی را با استمداد از فروش نفت به مردم، برای

البته پیش از این نمایندگان دیگری از مجلس و برخی کارشناسان اقتصادی هم به این اقدام دولت که گفته می‌شود ایده محمد نهاوندیان از مشاوران حسن روحانی بوده، انتقادهای فراوانی بیان کرده بودند و صرف‌نظر از اینکه این اقدام را مطابق قوانین مندرج در بودجه یا برنامه ۵ ساله توسعه نمی‌دانستند، گفته بودند که یک دولت نمی‌تواند آینده‌فروشی کند و برای تأمین منابع کنونی خود، دولت‌های بعدی را مقروض کند. این اعتراضات البته صرف‌نظر از مباحث کارشناسی مربوط به فروش نفت یا اوراق سلف برپایه نفت بوده که کارشناسان تالار بورس معتقدند فروش آنها با چالش‌هایی مواجه‌است که می‌تواند مشکلات ماجرا را بیشتر کند. ناگفته نماند در این خصوص دو مساله مهم که به نظر می‌رسد مشابهت‌های زیادی هم با هم داشته باشند مطرح هستند و بسیاری این دو را با هم اشتباه گرفته و حتی تحلیل‌هایی را هم مبتنی بر همین خلط منتشر کرده‌اند. مساله اول همین ماجرای فروش اوراق سلف برپایه‌نفت

عضو کمیسیون امور داخلی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

طرح فروش نفت به مردم بدل افزایش ناگهانی قیمت بنزین است

اجرای مصوبات سران قوا باید با تایید مقام معظم رهبری باشد

مشروعیت همراهی سران قوا را دارم؟ همانند مسیر بنزین که آیت‌الله رئیسی زیر امضای خود نوشته بود اکنون وقت این اقدام نیست، یا آقای لاریجانی به این صورت گرانی بنزین را قبول نداشت اما دولت به بدترین وجه عمل کرد. حتی به انداز‌های شکل اجرای آن بد بود که خود رئیس‌جمهور هم مسئولیت آن را برعهده نگرفت و آن را به گردن وزیر کشور انداخت.

اجرای مصوبات سران قوا باید با تایید مقام معظم رهبری باشد

جد از این بحث چرا قوه مقننه و قضائیه در این امر با رهبری نامه‌نگاری کرده‌اند و تبعات اجرا یاعدم اجرای آن را برعهده ایشان گذاشته‌اند؟ ایشان (روحانی) می‌خواهد از نظام، قوه قضائیه، مجلس و رهبر انقلاب مایه بگذارد.

آیا نباید خود مجلس قضیه را حل‌وفصل می‌کرد؟ خیر، حل‌وفصل نمی‌شود، چرا که مصوبات سران قوا باید نزد مقام‌معظم‌رهبری برود و دولت هم متأسفانه مصوبه تایید‌نشده از سوی رهبری را اجرایی کند.

شود، افراد و کمیسیون‌ها نظر بدهند و مردم نیز در جریان قرار گیرند.

نامه نمایندگان مجلس با ۱۵۰ امضا در اعتراض به روند غیرقانونی فروش نفت در این موضوع روند قانونی طی نمی‌شود و اعتراض‌ها نیز همین است، ازاین‌رو روز گذشته هم نامه‌ای با امضای بیش از ۱۵۰ نفر نوشته‌شده و همین اعتراض را بیان کردیم که چرا مراحل قانونی و روند طبیعی طی نشده است؟

بحث دیگری که وجود دارد موضوع حقوقی این مساله است که چرا بدون لایحه این طرح را به جریان انداخته‌اند؟

ما اعتقاد داریم این خلاف قانون است، مصوبات جلسه هماهنگی سران قوا برای هماهنگی است، نه اینکه خود سران قوا قانونگذاری کنند. لذا این خلأ قانونی وجود داشته و ضرورت دارد به‌صورت فوریت‌پراخته‌شود.

ما از اساس به روند غیرقانونی فعلی اعتراض داریم که چرا در جلسات سران قوا قانونگذاری می‌کنند؛ درحالی‌که دولت می‌تواند لایحه بدهد و به مجلس بیاید.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

طرح گشایش اقتصادی باید در مجلس پیگیری شود نه جلسه سران قوا

نبايد انتقاد از طرح گشایش اقتصادی را به رهبری پیوند بنزیم

شما می‌توانید این نفت را در زمان تحویل به شرکتی بدهید که برای شما صادرات کند یا به شرکتی بفروشید و در هر صورت این برای شماست.

از لحاظ قانونی دولت می‌تواند نفت خود را به مردم بفروشد؟

نکنه همین است و در اینجا ابهامات قانونی زیاد است. ابهام اول این است که از لحاظ قانونی دولت می‌تواند نفت خود را به مردم بفروشد یا خیر. برخی دوستان می‌گویند براساس بند «ب» تبصره یک قانون برنامه دولت می‌تواند تا سقف ۴۵ هزار میلیارد، چنانچه نتوانست آن را صادر کند، به مردم نفت بفروشد. این درحالی است که بنده و رئیس کمیسیون برنامه و بودجه معتقد هستیم این اقدام قانونی نیست و در اینجا فقط اجازه صادرات داده شده و اجازه فروش داخل داده نشده است، لذا این ابهام اول است که باید حل کنیم.

ابهام دوم این است که مانفت می‌فروشیم و اوراق نمی‌فروشیم؛ لذا اگر قیمت نفت دو سال دیگر کاهش یافت یا امکان صادرات نبود هیچ شرکتی این نفت را از مردم نخرید باید چه کار کنیم؟

این ابهامات در دست بررسی است؟

اینها مسائلی است که دولت می‌گوید روی آن فکر کردیم و برای آن برنامه داریم، هرچند ما نظرات درباره برنامه را نیز شنیدیم ولی معتقد هستیم هر برنامه‌ای که دولت داشته باشد نیازمند مصوبه مجلس است.

اگر دولت تضمین کند که دوسال بعد اگر نتوانستید نفت را صادر کنید به‌عنوان دولت آن را از شما خریداری می‌کنم، این تعهد برای دولت ایجاد می‌شود، اما باید مشخص شود بسا چه قیمتی و با چه مبلغی است؟ بنابراین اینها ابهامات قانونی است.

امروز که جلسه غیرعلنی بود اکثر نمایندگان مجلس به جلسه شورای سران قوا معترض بودند، چرا که براساس فرمان

کرد، متفاوت است آن چیزی که در شورای اقتصادی سران قوا بوده با چیزی که ابلاغ شد، متفاوت است؟

بله، آن چیزی که مصوب شد، با آنچه ابلاغ و اجرا می‌شود دو مطلب متفاوت است. لذا نامه‌نگاری انجام شد. به عبارت دیگر آنها می‌گویند اگر دو سال آینده نفت ارزان شد، با سود ۱۹ درصد پول شما را برداخت می‌کنیم و اگر نفت گران شد در گرانی نفت پول را می‌دهیم. دولت آینده در هر دو حالت برای ۲۰۰ میلیون بشکه نفت بدهکار است، یعنی این دولت سرزمین سوخته را تحویل دولت بعدی می‌دهد، لذا چون مصوبات مغایرت داشت، نامه‌نگاری شد که این چیزی که ابلاغ شده، متفاوت است.

فروش نفت باید به‌صورت طرح دوفوریتی در مجلس بررسی شود نقدی که وجود دارد روال سیاسی این کار است که برخی معتقدند مجلس باید راسا پیگیری این مساله را انجام می‌داد. اعتقاد ما این است این موضوع باید طبق قانون به مجلس بیاید و به‌صورت طرح دوفوریتی در مجلس بررسی شود. باید اجازه داده شود کار کارشناسی

محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه و بودجه و نماینده مردم تربت‌حیدر، به در مجلس شورای اسلامی به تحلیل فروش اوراق سلف نفتی توسط دولت و فروش نفت در طرح گشایش اقتصادی و چرایی مخالفت مجلس با بخش‌هایی از این طرح پرداخت که مشروح آن در ادامه می‌آید.

۱۱۱

با توجه به اعلام خبر مخالفت مجلس و قوه قضائیه با دولت برای فروش اوراق سلف نفتی ارز یابی شما از این اقدام چیست؟

اوراق نفتی ربطی به طرح گشایش اقتصادی ندارد و بنده نیز از مخالفت مجلس خبر ندارم اما تاجایی که اطلاع پیدا کرده‌ام، برخی دوستان کمیسیون برنامه و بودجه در مجلس نکاتی داشتند که از لحاظ قانونی باید مشکلات این طرح برطرف‌شود.

فروش قطعی نفت مغایرت‌های جدی با قانون دارد ایسن نکات دقیقاً چه بوده و فرآیند قانونی فروش نفت که مدنظر مجلس است، چیست؟

آن چیزی که در مجلس مطرح شد اختلاف بین دوستان کمیسیون اقتصادی و کمیسیون برنامه و بودجه بود که این طرح گشایش اقتصادی یا فروش قطعی نفت مغایرت‌های جدی با قانون دارد؛ بنابراین به نظر می‌رسد نیاز است این طرح از مجلس عبور کند و قوانین آن تدوین شود تا اجازه اجراء داده‌شود. برخی معتقد بودند این بحث در برنامه و بودجه آمده و اصل آن نیاز به تصویب ندارد بنابراین اختلاف در این مساله اینچنینی بود، هرچند نمایندگان زیادی با این مخالف بودند.

نکنه دیگری که وجود دارد بحث اوراق نفتی و موضوع دیگر هم فروش نفت است. درباره تفاوت این دو توضیح دهید و اینکه آیا قانون قبل از این اجازه چنین کاری را داده است و اگر اجازه داده مغایرت آن با قانون جدید چیست؟ در بحث اوراق سلف نفتی در حقیقت هیچ نفتی فروخته نشده